

*Sygn. akt IV Ka 699/14*

## WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*Dnia 9 stycznia 2015 roku.*

*Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:*

*Przewodniczący SA w SO Stanisław Tomasiak*

*Sędziowie SO Sławomir Gosławski*

*SO Tomasz Ignaczak (spr.)*

Protokolant sekr. sądowy Agnieszka Olczyk

*przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Roberta Wiznera*

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 roku

sprawy **D. M.**

oskarżonego z art. 190 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 12 września 2014 roku sygn. akt II K 589/14

na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk, art. 438 pkt 1 kpk, art. 624 § 1 kpk

- **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że** uchyla zawarte w punkcie 4 rozstrzygnięcie o obowiązku przeproszenia pokrzywdzonych;

- **w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;**

- zwalnia oskarżonego z kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt: IV Ka 699/14

## UZASADNIENIE

**D. M.** został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 30 marca 2013 roku do 27 kwietnia 2014 roku w T. będąc pod wpływem alkoholu groził w sposób opisany w zarzucie Z. S., tj. o czyn z art. 190 § 1 kk

II. w okresie od 30 marca 2013 roku do 27 kwietnia 2014 roku w T. będąc pod wpływem alkoholu groził w sposób opisany w zarzucie M. J., tj. o czyn z art. 190 § 1 kk

**Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim wyrokiem z dnia 12 września 2014 roku w sprawie II K 589/14:**

1. uznał oskarżonego za winnego popełnienia obu zarzuconych mu czynów i za każdy z nich na podstawie art. 190 § 1 kk wymierzył mu kary po 4 miesiące pozbawienia wolności;
2. wymierzył oskarżonemu karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności na okres 2 lat próby;
4. na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 kpk zobowiązał oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonych;
5. orzekł o kosztach sądowych.

***Powyższy wyrok został zaskarżony przez prokuratora.***

Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze na niekorzyść oskarżonego, podnosząc zarzut obrazy prawa materialnego – art. 74 § 1 kk – wskutek orzeczenia obowiązku przeproszenia pokrzywdzonych bez określenia czasu i sposobu wykonania tego środka probacyjnego, w sytuacji, gdy wyżej przywołany przepis stanowi, iż po wysłuchaniu oskarżonego sąd winien określić te cechy środka

W konkluzji prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez określenie czasu i sposobu wykonania tego środka, zaś w pozostałej części o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Na rozprawie apelacyjnej prokurator podtrzymał swoją apelację i wnioski w niej zawarte.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

***Apelacja prokuratora była częściowo zasadna, choć wywołała skutek odmienny od tego, którego domagał się skarżący.***

Co do zasady rację ma skarżący, iż stosownie do treści art. 74 § 1 kk, w razie orzeczenia środków probacyjnych na podstawie art. 72 kk ( przy wymierzeniu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania ) sąd w tym samym orzeczeniu winien jednocześnie, po wysłuchaniu oskarżonego, określić czas i sposób ich wykonania. Wymóg ten dotyczy także obowiązku przeproszenia pokrzywdzonego, jeśli jest on orzekany na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 kk. Akceptując ułomną propozycję prokuratora ( zawartą w załączonym do aktu oskarżenia wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy na podstawie art. 335 kpk w zw. z art. 343 kpk ), który domagał się orzeczenia tego obowiązku bez określenia czasu i sposobu jego wykonania, Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 74 § 1 kk.

Jednak zdaniem Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie było w ogóle podstaw do tego, by taki obowiązek był utrzymany. Obie pokrzywdzone nie tylko nie domagały się takich przeprosin, nie tylko ich nie oczekiwały, ale wręcz **nie chciały żadnego kontaktu z oskarżonym**. Z. S. w przeszłości pozostawała w związku z oskarżonym, ale zerwała go właśnie przez jego zachowanie i obecnie nie chce z nim utrzymywać żadnych kontaktów, boi się go ( vide k. 4). M. J. też kiedyś była znajomą oskarżonego, ale również z powodu jego zachowania zerwała z nim kontakt i nie chce tego kontaktu utrzymywać, obawia się oskarżonego ( k. 13). Zatem nie sposób nie oprzeć się wrażeniu, że prokurator proponując we wniosku z art. 335 kpk obowiązek przeproszenia pokrzywdzonych „uszcześliwił ich na siłę”, nie patrzył wcale na ich interes i oczekiwania. Sam oskarżony zaś ma cechy, które nakazują poddać w wątpliwość sens nakładania na niego takiego obowiązku, albowiem wątpliwe jest, czy tego typu subtelny środek oddziaływania probacyjnego zostanie przez niego właściwie zrozumiany, wykonany i czy realnie wpłynie na poprawę jego osoby. W szczególności wskazać należy na opinię psychiatryczną dotyczącą oskarżonego, z której wynika, że ma on obniżony intelekt do poziomu pogranicza normy i upośledzenia umysłowego lekkiego, obniżoną pamięć i koncentrację, skłonność do szkodliwego nadużywania alkoholu ( k. 48 – 49). Zatem nawet gdyby oskarżony obowiązek przeproszenia pokrzywdzonych wykonał, to prawdopodobnie nie wyciągnąłby z tego większych wniosków i nie zapamiętał płynącej z tego nauki.

Tymczasem, jak zasadnie podnosi się w doktrynie prawa karnego, omawianego obowiązku nie należy orzekać, jeśli pokrzywdzony tego sobie nie życzy ( por. komentarz do art. 72 kk Kodeks karny. Część ogólna. Tom II. Komentarz do art. 32–116, red. dr Michał Królikowski, prof. dr hab. Robert Zabłocki, Rok wydania: 2011, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 2 i przywoływana tam literatura, opubl. Legalis ). Orzekanie takiego wymuszonego przez sąd zachowania oskarżonego, który nie tylko nie daje pokrzywdzonym żadnej satysfakcji, ale wręcz wymusza na nich nie chciany kontakt ze sprawcą, nie spełnia zakładanych funkcji, w związku z czym jego orzekanie jest niecelowe ( por. komentarz do art. 72 kk w: Kodeks karny. Komentarz, red. prof. dr hab. Ryszard Stefański, Rok wydania: 2013, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 7, opubl. Legalis ). Trafnie orzekł SA w Krakowie w wyroku z 16 sierpnia 2001 r. ( II AKa 162/2001, opubl. LEX ), że „przeproszenie pokrzywdzonego wtedy ma istotne znaczenie, gdy zostanie przyjęte, to jest gdy ofiara wybaczy sprawcy swej krzywdy ”.

Ponieważ w tej sprawie zachodziły okoliczności powodujące niecelowość orzekania omawianego środka probacyjnego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił zawarte w pkt 4 rozstrzygnięcie o obowiązku przeproszenia pokrzywdzonych. Co prawda nie taka była intencja skarżącego, ale pamiętać należy, iż stosownie do treści art. 434 § 2 kpk, dopuszczalnym jest wydanie orzeczenia na korzyść oskarżonego pomimo, iż środek odwoławczy wniesiono na jego niekorzyść.

Możliwość zmiany zaskarżonego wyroku w taki właśnie sposób nie niweczył fakt, iż orzeczenie zapadło w trybie konsensualnym unormowanym przez art. 335 kpk w zw. z art. 343 kpk. W oparciu o argumentację przedstawioną w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 r. w sprawie o sygnaturze I KZP 5 / 13 ( opubl. Legalis) uznać należy, że jeśli dojdzie do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji w takim właśnie trybie, a następnie któraś ze stron orzeczenie to zakwestionuje ( skarżąc je apelacją ), porozumienie zawarte przed sądem I instancji już nie obowiązuje ( traci moc, upada ). W takim przypadku samodzielność jurysdykcyjna sądu drugiej instancji nie jest ograniczona ( z uwzględnieniem zakazów orzekania na niekorzyść oskarżonego, które wynikają z art. 434 § 3 – 5 kpk ). Zatem w razie zaktualizowania się przesłanek z art. 437 § 2 kpk, a w szczególności, jeżeli pozwalają na to zebrane dowody, sąd odwoławczy może zmienić także wyrok wydany w omawianym trybie.

Na wydatki w postępowaniu odwoławczym złożył się ryczałt za doręczenia pism procesowych w kwocie 20 złotych.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, albowiem przemawiają za tym względy słuszności – to nie z jego winy musiało dojść do zmiany wyroku.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd drugiej instancji orzekł jak w sentencji wyroku.